

ศูนย์คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี

กระบวนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญา หมายถึง การให้ความรู้และการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้มีอรรถคดี ผู้ต้องหา จำเลย ผู้เสียหาย พยาน ตลอดจนผู้มาติดต่อราชการศาล ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เบื้องต้นแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และผู้มาติดต่อราชการเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดี กระบวนพิจารณา การปล่อยชั่วคราว สิทธิของผู้ต้องหา จำเลย ผู้เสียหายและพยานตามกฎหมาย
2. ให้ความรู้แก่ผู้ต้องหาในชั้นผัดฟ้องหรือฝากขัง เพื่อทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
3. ดำเนินการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาทุกคดี ไม่ว่าจะผู้ต้องหาหรือจำเลยจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ
4. ผู้พิพากษาทุกท่านสามารถดำเนินการคุ้มครองสิทธิได้ โดยไม่ต้องกำหนดหน้าที่ให้ผู้พิพากษาองค์คณะใดดำเนินการเป็นการเฉพาะ และสามารถดำเนินการได้ในชั้นผัดฟ้องหรือฝากขัง นัดสอบคำให้การหรือนัดตรวจพยานหลักฐาน
5. แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินคดีและสิทธิในการได้รับการเยียวยาในส่วนแพ่ง
6. ผู้พิพากษาต้องอ่านและอธิบายคำฟ้องให้จำเลยฟังโดยละเอียดอย่างเคร่งครัดรวมทั้งให้ความรู้แก่จำเลยเพื่อให้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ตลอดจนถึงแนวทางในการบรรเทาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย
7. ในกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์จะได้รับการบรรเทาความเสียหาย ประกอบกับจำเลยสำนึกในการกระทำความผิดและต้องการบรรเทาผลร้าย พึงจัดให้มีการดำเนินการเจรจาไกล่เกลี่ย

ขั้นตอนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาของศาล

1. เมื่อโจทก์หรือพนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาต่อศาล
2. ศาลจะอ่านและอธิบายคำฟ้องให้แก่จำเลยฟังโดยละเอียด รวมทั้งให้ความรู้แก่จำเลยเพื่อให้ทราบถึง สิทธิและหน้าที่ของจำเลยตามกฎหมาย ตลอดจนจนผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่จำเลยที่ได้กระทำความผิดตามคำฟ้องจริงให้การรับสารภาพ และวิธีการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากผลของการกระทำความผิดของจำเลยแก่ผู้เสียหาย
3. เมื่อจำเลยได้รับความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเองโดยละเอียดแล้ว ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป โดยหากจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลอาจมีคำพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยให้การรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง และหากจำเลยให้การปฏิเสธ ศาลจะนัดพร้อมเพื่อสืบพยานต่อไป

คำแนะนำผู้ต้องหา / จำเลย

1. ผู้ต้องหาหรือจำเลยเมื่อได้รับการประกันตัวไปแล้วจะต้องมาศาล หรือไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกำหนดวันนัด หากละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขที่กำหนด อาจถูกเพิกถอนการประกัน
2. ในคดีอาญาที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา/จำเลย หรือผู้ปกครองเด็กและเยาวชน ควรที่จะตกลงชดเชยค่าเสียหายให้กับฝ่ายผู้เสียหายตามสมควรแก่พฤติการณ์ เพื่อเป็นการบรรเทาผลร้ายแก่ผู้เสียหาย และเพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องหา/จำเลยในการที่ศาลอาจใช้ดุลพินิจในเหตุดังกล่าวในการรอกการกำหนดโทษ หรือการรอกการลงโทษ หรือลงโทษจำเลยสถานเบาได้
3. กรณีจำเลยถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการและถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี และต่อมาปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
จำเลยมีสิทธิที่จะยื่นขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพ.ศ. 2544

ศูนย์คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญา
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี
๗๙๓ ถ.พหลโยธิน ต.ปากเพรียว
อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี ๑๘๐๐๐
โทร ๐ ๓๖๒๒ ๒๕๔๗ โทรสาร ๐ ๓๖๒๒ ๐๕๙๗